

Delinqüència organitzada

Codi: 100468
Crèdits: 6

2024/2025

Titulació	Tipus	Curs
2500257 Criminologia	OT	4

Professor/a de contacte

Nom: Alex Albert Garcia Soteras

Correu electrònic: alexalbert.garcia@uab.cat

Idiomes dels grups

Podeu consultar aquesta informació al [final](#) del document.

Prerequisits

Cap específic

La llengua del curs (teoria i seminaris) serà l'espanyol.

L'assignatura s'adequa als Objectius del Desenvolupament Sostenible (ODS).

Objectius

Objectius generals:

1. Conèixer i analitzar el fenomen de la Delinqüència Organitzada.
2. Transmetre al públic especialitzat i a la societat en general respostes als problemes de la delinqüència organitzada.

Objectius específics

- 1.1. Aprendre els concepte de "delinqüència organitzada transnacional"
- 1.2. Aprendre els elements intrínsecs a la definició de "crim organitzat" i la diferència amb altres conceptes criminològics.
- 1.2. Conèixer les estructures organitzatives de la delinqüència organitzada.
- 1.3. Analitzar el funcionament dels diversos mercats criminals.
- 1.4. Analitzar quines son les principals organitzacions criminals i el seu funcionament.
- 1.4. Estudiar les diferents estratègies de prevenció i lluita contra el crim organitzat.

Competències

- Accedir i interpretar les fonts de dades sobre la criminalitat.

- Analitzar el conflicte i la criminalitat utilitzant les teories criminològiques i els seus fonaments psicològics i sociològics.
- Demostrar que es comprenen els models de prevenció i intervenció de la criminalitat més adequats per a cada problema específic.
- Demostrar que es comprenen les teories criminològiques.
- Demostrar que es coneix la diversitat de polítiques criminals per afrontar la criminalitat i els seus diferents fonaments.
- Dissenyar una recerca criminològica identificant l'estratègia metodològica adequada als objectius plantejats.
- Redactar un treball acadèmic.
- Relacionar-se respectuosament amb persones.
- Tenir capacitat d'anàlisi i síntesi.
- Transmetre oralment les idees a una audiència.
- Treballar de manera autònoma.
- Treballar en equip i en xarxa.

Resultats d'aprenentatge

1. Analitzar amb criteri científic les informacions obtingudes en les bases de dades criminològiques.
2. Aplicar amb precisió els models de prevenció en situacions concretes de criminalitat.
3. Aplicar de manera eficaç els fonaments de les diferents polítiques criminals en l'activitat professional.
4. Aplicar el coneixement científic criminològic per analitzar la delinqüència.
5. Aplicar les teories criminològiques.
6. Redactar un treball acadèmic.
7. Relacionar-se respectuosament amb persones.
8. Tenir capacitat d'anàlisi i síntesi.
9. Transmetre oralment les idees a una audiència.
10. Treballar de manera autònoma.
11. Treballar en equip i en xarxa.
12. Utilitzar la metodologia d'investigació necessària en funció de la recerca criminològica plantejada.

Continguts

I Teoria de sistemes: model obert i model tancat

1. Conceptes: Crim organitzat transnacional, delinqüència organitzada, cartels, banda criminal...
2. Teoria de les organitzacions. (Tipus, perfil dels membres, característiques...)
3. Estructura organitzativa de la delinqüència organitzada.

II. El crim organitzat sectoritzat geogràficament

1. Máfies italianes
2. Mafra Mafra
3. Máfies de l'Est
4. Máfies dels Balcans.
5. Máfia russa
6. Máfies del caucas.
7. Cartels centroamericans i sudamericans.
8. Grups terroristes.
9. Máfia china
10. Yakuza
11. Máfia nigeriana

III Mercats criminals

1. Blanqueig de capital.

2. Tràfic de persones.
3. Tràfic d'òrgans i cadàvers.
4. Tràfic de drogues.
5. Tràfic d'armes.
6. Tràfic d'art.
7. Tràfic d'animals i plantes.
8. Contraban mercaderies controlades.
9. Robatori organitzat.
10. Falsificacions.
11. Delicte informàtic.
12. Altres tràfics il·lícits.

IV. La prevenció de la delinqüència organitzada i lluita contra el crim organitzat

Activitats formatives i Metodologia

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
ABP	39	1,56	8, 2, 1, 5, 4, 6, 3, 7, 12, 9, 10, 11
Tipus: Autònomes			
Aprenentatge col·laboratiu	82	3,28	8, 2, 6, 3, 7, 12, 9, 10, 11
Mètode del cas	24	0,96	8, 2, 1, 5, 4, 3, 12

La metodologia de les classes està fonamentada en el model de l'Aprenentatge Basat en Problemes (ABP), l'aprenentatge cooperatiu i el mètode del cas.

Les sessions de treball podran ser teòriques, pràctiques o mixtes.

Les classes teòriques es fonamentaran en exposicions orals per part del professor complementades amb recursos didàctics audiovisuals (PWP, vídeos, etc.) noves tecnologies (TIC), així com de bibliografia bàsica recomanada. En funció de l'espai on s'imparteixin les classes (aula ordinària o aula especial) es portaran a terme activitats diferenciades de treball en grup.

Els crèdits pràctics consistiran en el seguiment de casos reals de delinqüència i el seu abordatge preventiu, on els alumnes hauran de concloure amb les seves propostes d'intervenció al respecte. Es facilitarà als alumnes una guia pràctica d'aquests exercicis. De forma general i sintètica, el desenvolupament del programa incorporarà la combinació d'exposicions dels temes per part del professor i dels alumnes, aquesta última per potenciar la capacitat d'exposició oral davant d'una audiència, distribuïts en grups i/o seminaris, i l'ús de recursos variats de la tecnologia actual. La modalitat presencial permetrà els plantejaments teòrics de l'assignatura mitjançant les exposicions i l'anàlisi dels temes per part del professor i dels alumnes, així com el plantejament d'altres procediments com ara dinàmiques de grup, plenaris, grups cooperatius, etc. Les sessions pràctiques, per a les que s'utilitzaran els horaris reservats a l'assignatura, es portaran a terme mitjançant el treball individual i grupal dels alumnes. Finalment, en el treball individual i de grup es requerirà la utilització de l'eina Campus Virtual.

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, per a la complementació per part de l'alumnat de les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura/mòdul.

Avaluació

Activitats d'avaluació continuada

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
ABP	20	1	0,04	8, 1, 5, 4, 6, 7, 12, 9, 10, 11
Portfoli	50	3	0,12	8, 2, 1, 5, 4, 6, 3, 7, 12, 10, 11
Treball final (estudi del cas)	30	1	0,04	8, 2, 1, 5, 4, 6, 3, 7, 12, 10, 11

1. Sistema d'avaluació

Partirà d'un criteri basat en l'avaluació continua, fet que fa preceptiu l'assistència a classe i que ens permetrà mesurar el grau de competències específiques del programa que l'alumne ha assolit.

Es valoraran criteris generals com el nivell de participació de l'alumne, la capacitat de relacionar els continguts conceptuals amb els procedimentals, emmarcat tot, pels valors deontològics de la professió. Una alta participació incrementarà la nota final en 0,5 punts, mentre que una participació mitjana eleva la nota final 0,25 punts.

L'avaluació estarà constituïda per tres puntuacions avaluatives. Una primera que consisteix en la confecció telemàtica de un portafoli on quedarà recollit tot el contingut treballat a l'assignatura mitjançant l'explicació del professor, visualització de documents gràfics, lectures, conclusions de treballs grupals, etc. que hauran de ser complementats amb les referències bibliogràfiques obligatòries. El portafoli consisteix en un treball redactat on l'alumne demostra haver incorporat tots els continguts de l'assignatura i saber redactar un portafoli coherent i suficient. El portafoli no podrà consistir en un exercici de copiar i enganxar contingut de les presentacions sinó que haurà de ser un treball de redacció i anàlisi. El portafoli constituirà el 50% de la qualificació final. Una segona activitat avaliativa serà un treball final de curs que el seu contingut serà consensuat amb el professor de l'assignatura, el treball constituirà el 30% de la qualificació final i un ABP que valdrà un 20%.

Per a superar l'assignatura caldrà haver superat satisfactòriament les tres activitats avaluatives.

El contingut avaluable és tot l'impartit en classe, incloses les presentacions avaluatives, amb especial referència a la bibliografia obligatòria:

- Totes les Lectures Obligatòries proposades a la Bibliografia de la present guia i totes les que es penguin al CV. (Disponibles al CV)
- Contingut de les presentacions Power Point magistrals. (Disponibles al CV)
- Contingut de les presentacions Power Point grupals dels companys. (Disponibles al CV)
- Els informes de UNODC, Ministeri de l'Interior, ONU i DEA que es treballin a classe. (Disponibles al CV)

I en tot cas les següents obres:

- De la Corte, L. & Gimenez-Salinas, A. (2010). *Crimen.org*. Ariel.
- Forgione, F. (2012). *Mafia export*. Anagrama.
- Gayraud, J.F. (2007). *El G9 de las mafias en el mundo. Geopolítica del crimen organizado*. Urano.
- Gimenez-Salinas, A. (2020). *Delincuencia organizada transnacional*. Editorial Síntesis

2. Ponderació de les activitats:

Treball final (estudi del cas): 30 %

Prova teòrico-pràctica: Portfoli 50 %

ABP: 20 %

3. Condicions per a ser avaluat

Participar activament en les classes i en els treballs grupals, així com confeccionar els treballs individuals o de grup.

4. Requisits per a superar l'assignatura

Cal tenir un nota mínima de 5 en cadascuna de les tres activitats avaluatives que conformen l'avaluació.

5. Recuperacions

Atenent a la metodologia avaluativa utilitzada fonamentada en exposicions i continguts teòrics-pràctics, si un alumne no supera alguna de les tres activitats tindrà possibilitat de recuperar-la mitjançant la presentació a un examen tipus test de 20 preguntes amb 4 opcions de resposta on les respostes incorrectes descompten.

6. Altres aspectes a considerar:

Al llarg del procés avaluatiu, s'orientarà a l'estudiant sobre les evidències a presentar, si escau.

D'acord a la normativa UAB, el plagi o còpia d'algun treball o prova escrita es penalitzarà amb un 0 com a nota de l'evidència perdent la possibilitat de recuperar-la, tant si és un treball individual com en grup (en aquest cas, tots els membres del grup tindran un 0).

L'assistència a les sessions presencials (classes de teoria i seminaris) és obligatòria, l'estudiant ha d'assistir a un mínim del 80%. En cas contrari, l'avaluació correspondrà a un NP. Les absències només poden justificar-se per raons de malaltia o altres de força major i per raons acadèmiques prèviament autoritzades pel professorat.

Es lliurarà als alumnes el resultat de la correcció de les evidències avaluatives en un termini màxim de 30 dies.

L'alumnat serà avaluable sempre que hagi realitzat un conjunt d'activitats el pes de les quals equivalgui a un mínim de 2/3 parts de la qualificació total de l'assignatura. Si el valor de les activitats realitzades no arriba a aquest llindar, el professor/a de l'assignatura pot considerar l'estudiant com a no avaluable.

7. Puntualitat

Les classes comencen i acaben puntualment. No s'admet l'entrada a l'aula una vegada començada la classe, ni la sortida abans de la seva finalització excepte causa justificada.

8. Avaluació única

No obstant, l'alumnat pot optar per un sistema d'avaluació única. L'alumnat que opti per aquest sistema serà avaluat sobre la base d'una prova final en la que ha de demostrar que ha adquirit el conjunt de competències de l'assignatura. Aquesta prova consistirà en un examen tipus test de entre 20 i 40 preguntes amb 4 opcions de resposta on les preguntes incorrectes descompten 1/4 d'un punt. (és a dir, 0,25). La prova tindrà una duració màxima de 60 minuts. A començament de curs s'indicarà el material per preparar la prova.

Bibliografia

BIBLIOGRAFIA CONSULTA I AMPLIACIÓ

A.C.C.E.M. (2008). *La Trata de personas con fines de explotación laboral*. A.C.C.E.M.

Cacho, L. (2010). *Esclavas del poder*. Debate.

Celis, A. (2009). *La historia del Crimen Organizado*. Libsa.

- C.E.S.E.D.E.N. (2012). *La lucha contra el crimen organizado en la Unión Europea*. Ministerio de Defensa.
- De la Corte, L. & Gimenez-Salinas, A. (2010). *Crimen.org*. Ariel.
- Dickie, J. (2014). *Cosa Nostra: Historia de la mafia siciliana*. Penguin Random House.
- Forgione, F. (2012). *Mafia export*. Anagrama.
- Gálvez, R. (2017). *Los modus operandi en las operaciones de blanqueo de capitales*. Bosch.
- Gayraud, J. F. (2007). *El G 9 de las mafias en el mundo. Geopolítica del crimen organizado*. Urano.
- Gimenez-Salinas, A. (2020). *Delincuencia organizada transnacional*. Editorial Síntesis
- Glenny, M. (2008). *McMafia*. Destino.
- González, M. T. (2007). *Los monstruos políticos de la Modernidad*. Ediciones de la Torre.
- Gutiérrez, A. & Lopez, C. (2018). *Monográfico de Derecho Criminológico*. S.E.C.C.I.F.
- Hoffman, D. (2003). *Los Oligarcas: Poder y dinero en la nueva Rusia*. Mondadori.
- Lombardero, L. M. (2009). *Blanqueo de capitales. Prevención y represión del fenómeno desde la perspectiva penal, mercantil, administrativa y tributaria*. Bosch.
- López-Muñoz, J. (2017). *La mafia rusa*. Dykinson.
- Magaz, R. (Ed.) 2012). *Criminalidad y globalización*. I.U.G.M.
- Peña, M. J. (2010). *Crimen Organizado*. S.E.C.C.I.F.
- Raab, S. (2005). *Five Families: the rise, decline, and resurgence of America's most powerful mafia empires*. Thomas Dunne Books.
- Riera, A. (2008). *La Organitzatja*. Arcopress.
- Riera, A. (2010). *La mafia china*. Arcopress.
- S.E.P.B.L.A.C. (2008). *Informe: Tipologías de blanqueo de capitales*. S.E.P.B.L.A.C.
- Sharp, G. (2015). *De la dictadura a la democracia*. Dharana
- Sun Tzu (1998). *El arte de la guerra*. Edaf.
- U.N.O.D.C. (2004). *Convención de las naciones unidas contra la delincuencia organizada transnacional y sus protocolos delincuencia organizada transnacional y sus protocolos*. U.N.O.D.C.
- U.N.O.D.C. (2007). *Manual para la lucha contra la trata de personas*. Naciones Unidas.
- Zucman, G. (2014). *La riqueza oculta de las naciones*. Ed. Pasado y presente.

LECTURES OBLIGATÒRIES

- Alonso F. (2010) Tratamiento jurídico y policial de las dinámicas de persuasión coercitiva: Las erróneamente llamadas "sectas" o "sectas destructivas". *International Journal of Cultic Studies*, 1(1), 61-74.
- Moreno F. J. (2020). Tráfico ilícito de residuos. *Quadernos de Criminología*, 50, 19-24.
- Moreno F. J. (2020). Tráfico ilícito de cadáveres y de sus tejidos. *Quadernos de Criminología*, 49, 18-23.
- Moreno F. J. (2020). La mafia colombiana. *Quadernos de Criminología* 48, 20-28.

- Moreno F. J (2019). El comercio de falsificaciones y su efecto en la economía. *Revista Cont4bl3*, 72, 28-33.
- Moreno F. J. (2019). Tráfico ilícito de flora y derivados. *Quadernos de Criminología*, 47, 21-28.
- Moreno F. J. (2019). Los carteles mexicanos. *Quadernos de Criminología*, 46, 38-45.
- Moreno, F. J. (2019). Los minerales críticos y estratégicos: un riesgo para la nueva economía. *Revista Cont4bl3*, 70, 32-38
- Moreno, F. J. (2019). Ocultismo y crimen organizado. *Quadernos de Criminología*, 45, 22-29
- Moreno, F. J (2019). Tráfico ilícito de animales. *Quadernos de Criminología*, 44, 4-10
- Moreno, F. J (2019). Estrategias y tácticas de manipulación social y económica. *Revista Cont4bl3*, 69, 27-32.
- Moreno, F. J., et al. (2018). Estudio de campo sobre la explotación sexual de personas, *III Anuario internacional de Criminología y Ciencias Forenses*, 3, 305-310.
- Moreno, F. J. (2018). La mafia japonesa. *Quadernos de Criminología*, 43, 30-36.
- Moreno, F. J. (2018). Los paraísos fiscales. *Revista Cont4bl3*, 67, 33-39.
- Moreno, F. J (2018). La mafia china. *Quadernos de Criminología*, 42, 32-39
- Moreno, F. J (2018). La trata con fines de realización forzada de actividades ilícitas. *Quadernos de Criminología*, 41, 26-31.
- Moreno, F. J. (2018). El blanqueo de capitales: estrategias y tácticas ilícitas. *Revista Cont4bl3*, 66, 36- 39.
- Moreno, F. J. (2018). La mafia rusa. *Quadernos de Criminología*, 40, 25 -29.
- Moreno, F. J. (2018). La trata con fines de realización forzada de actividades ilícitas. *Quadernos de Criminología*, 41, 30-35.
- Moreno, F. J. (2017). Estrategias y tácticas operativas del terrorismo de baja intensidad. *Quadernos de Criminología*, 37, 6 -9.
- Moreno, F. J. (2017). Estudio criminológico de las acciones de lucha denominadas "noviolentas". *Anuario Internacional de Criminología y Ciencias Forenses*, 2, 67- 71.
- Moreno, F. J. (2017). Revisión criminológica de la delincuencia organizada. *Quadernos de Criminología*, 39, 22-27.
- Moreno, F. J. (2017). La mafia italiana. *Quadernos de Criminología*, 39, 23 -28
- Moreno, F. J. (2016). Top Manta: análisis criminológico, *Revista Policía*, 304, 17 -21.
- Moreno, F. J. (2014). Las bandas juveniles violentas. *Revista VSXXI*, 14, 10 - 15.
- Moreno, F. J. (2014). En paradero desconocido. *Revista VSXXI*, 15, 18 - 23.
- Moreno, F. J. (2014). La amenaza Terrorista. *Revista VSXXI*, 17, 7 -13.
- Trujillo, H. M., Alonso, F., Jiménez-Ferrer, C., & Ramírez, J. J. (2009) Evidencias de manipulación psicológica coercitiva en terroristas islamistas. *Athena Assesment*, 4, 1-15.

Programari

No hi ha programari específic per a aquesta assignatura.

Llista d'idiomes

Nom	Grup	Idioma	Semestre	Torn
(TE) Teoria	1	Espanyol	anual	tarda

PROVISIONAL